Dispozitivul hotărârii pronunțat public la data de 01 februarie 2024.
Apelul depus la data de 12 februarie 2024.
Hotărîre motivată redactată la data de 15 februarie 2024.

Dosarul nr. 2-2138/2023
PIGD 2-2316630-15-2-16112023

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

01 februarie 2024 **municipiul Cahul**

Judecătoria Cahul, sediul Central
Instanța de judecată compusă din:
Președintele ședinței, judecător Inga Gorlenco
Grefier Vulpe Alvina
Cu participarea:
Reprezentantului pîrîtului Procuraturii raionului Cahul, în persoana Vitalie Cibotari, Mariana Caragherghi, în baza procurii nr. 18/02 din 15.01.2024
În lipsa:
Reclamantei Furs Oxana, legal citat
Reprezentantului pîrîtului Curtea Supremă de Justiție, legal citată
Reprezentantului pîrîtului Curtea de Apel Cahul, legal citată, dar care a depus referinţă
Reprezentantului pîrîtului Consiliul pentru Egalitate, legal citat, dar care a solicitat scoaterea cererii de pe rol
Reprezentantului pîrîtului Primarul municipiul Cahul, legal citat, dar care a depus referinţă

examinând în sediul instanței, în ședință de judecată publică, în limba de stat, cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Furs Oxana împotriva Procuraturii raionului Cahul, în persoana Vitalie Cibotari, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Cahul, Consiliul pentru Egalitate, Primarul municipiul Cahul privind recuperarea prejudiciului moral,-

c o n s t a t ă :

Agumentele reclamantei expuse în cererea de chemare în judecată.

La 16 noiembrie 2023, Furs Oxana a depus în Judecătoria Cahul, sediul Central, cerere de chemare în judecată împotriva Procuraturii raionului Cahul, în persoana Vitalie Cibotari, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Cahul, Consiliul pentru Egalitate, Primarul municipiul Cahul privind recuperarea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată a menţionat că solicită prejudiciul moral de la persoanele juridice și anume de la Procuratura raionului Cahul, în persoana Vitalie Cibotari, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Cahul, Consiliul pentru Egalitate, Primarul municipiul Cahul din motiv că aceste persoane juridice, în virtutea funcțiilor pe care le dețin i-au încălcat dreptul la muncă, deși au obligația de a respecta art. 6 CEDO și Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Menționează că Consiliul pentru Egalitate a admis încălcări față de ea prin faptul că i-a respins cererile adresate prin care a solicitat acces la serviciile publice, a ignorat-o și nu a ajutat-o, în calitate de invalid să își demonstreze nevinovăția. În rezultatul inacțiunilor Consiliului pentru Egalitate, reclamanta și-a agravat starea de sănătate.

Mai indică că începând cu anul 2017, administrația publică locală Cahul, în persoana primarului Dandiș Nicolae, care în virtutea funcției pe care o deținea, nu a respectat art. 27 p.1 din Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, nu a dorit crearea unei funcții vacante conform specializării reclamantei, motivând că nu este rentabilă această funcție.

Consideră că Consiliul pentru Egalitate a încălcat art.6 Convenția privind Drepturilor Omului, mai mult, dacă i-ar fi admis cererile, hotărârile acestui organ ar fi influențat asupra deciziilor persoanelor juridice, implicate în crearea locurilor de muncă pentru invalizi. Pîrîtul cunoaște că în Republica Moldova legile nu se respectă ori astfel de ilegalități nu ar fi fost admise repetat. În Republica Moldova lipsește cadrul legal de apărare al reclamantei, pîrîții nu au examinat corespunzător cererile reclamantei.

Își motivează prejudiciul moral prin pierderea surselor financiare, începând cu 2014, cînd a rămas fără serviciu. Suma de 50 000 lei o motivează prin faptul că, începând cu 2014, ea, în calitate de invalid, înţelege că organele publice ale Republicii Moldova nu o ajută în calitate de invalid, dimpotrivă o distrug și îi încalcă drepturile în calitate de invalid.

Argumentele participanților la proces expusă în ședința de judecată.

Reprezentantul pârîtului, Procuratura Raionului Cahul procuror Caragherghi Mariana, în ședința de judecată, a solicitat respingerea acțiunii depuse de Furs Oxana așa cum aceasta nu a prezentat careva probe asupra prejudiciului cauzat.

Reclamanta Furs Oxana, fiind citată legal, în ședința de judecată nu s-a prezentat, solicitând examinarea cauzei în lipsa sa.

Pârâtul Consiliul pentru Egalitate, fiind citat legal, în ședința de judecată nu s-a prezentat, însă la data de 23 ianuarie 2024 a depus cererea cu nr. 1027 privind scoaterea de pe rol în temeiul art. 267 lit. a) Cod de procedură civilă și examinarea cauzei să fie petrecută în lipsa acestora.

În susținerea cererii, pârâtul Consiliul pentru Egalitate a motivat că, în baza art. 185 alin. (1) lit. q) Cod de procedură civilă, *în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, judecătorul soluționează cererile participanţilor la proces privind scoaterea cererii de pe rol.* Consiliul, examinând revendicările expuse în cererea de chemare în judecată ce vizează sfera sa de competenţă, consideră că în speţă este aplicabil temeiul scoaterii cererii de pe rol prevăzut la art. 267 lit. a) Cod de procedură civilă, dat fiind că reclamanta nu a respectat procedura, prevăzută prin lege, de soluţionare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară.

În susţinerea afirmaţiei enunţate, Consiliul notează că din conţinutul cererii de chemare în judecată a dnei Oxana Furs, se deduce că aceasta solicită acordarea despăgubirilor pentru prejudiciul material şi moral cauzat prin activitatea administrativă ilegală, în special, prin emiterea actelor administrative individuale defavorabile dânsei, şi anume prin deciziile Consiliului nr. 48/23 din 30 iunie 2023, nr. 81/23 din 24 iulie 2023, nr. 82/23 din 24 iulie 2023 şi nr. 83/23 din 13 octombrie 2023, care au fost anexate la cererea de chemare în judecată.

În continuare, Consiliul ţine să atragă atenţia instanţei de judecată că, în conformitate cu dispoziţiile art. 10 alin. (2) Cod administrativ, *decizia autorităţii publice privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciile cauzate prin activitatea administrativă ilegală este un act administrativ individual.* Potrivit art. 60 alin. (3) Cod administrativ, *în cazul depunerii cererii privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin emiterea unui act administrativ*

individual sau normativ ilegal, termenul general începe să curgă din data în care hotărârea instanţei de judecată prin care s-a anulat actul administrativ ilegal a rămas definitivă. Conform art. 167 alin. (4) Cod administrativ, *dacă prin cererea prealabilă se solicită şi repararea prejudiciului, atunci cererea privind repararea prejudiciului se examinează de autoritatea publică emitentă în procedură administrativă separată.*

Prin coroborarea prevederilor enunţate supra, conchide că pentru acordarea prejudiciului pretins, reclamanta urma să îi ceară iniţial în ordine prealabilă autorităţii publice, apoi prin adresarea în instanţă, fapt nerealizat de către Oxana Furs. Subsidiar, aduc la cunoştinţă că actele administrative indicate mai sus (deciziile Consiliului pe cauzele nr. 48/23, 81/23, 82/23 şi 83/23) nu au fost contestate în instanţa de judecată competentă, respectiv nu există vreo hotărâre judecătorească definitivă/irevocabilă prin care acestea ar fi fost anulate, circumstanță care ar fi constituit pentru reclamantă premisa de a cere repararea prejudiciului prin acţionarea în instanţă, dar după urmarea etapelor procedurale de interacţiune cu autoritatea publică responsabilă - Consiliul, inclusiv respectarea procedurii prealabile.

În drept, în temeiul art. 267 lit. a) Cod de procedură civilă, Consiliul solicită scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată a Oxanei Furs ce formează obiectul dosarului nr. 2-2138/2023, 2-23163630-15-2-16112023, până la înlăturarea circumstanțelor descrise în prezenta cerere, care împiedică examinarea cauzei de către instanța de judecată. /f.d.29-31/.

Pârâtul Curtea de Apel Cahul, fiind citat legal, în ședința de judecată nu s-a prezentat, însă la data de 23 ianuarie 2024 a depus referința cu nr. 1016 prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsă.

În susținerea referinței a menționat că, luând cunoștință cu cererea de chemare în judecată depusă de reclamanta Furs Oxana împotriva Procuraturii raionului Cahul, în persoana lui Vitali Cebotari, Curtea Supremă de Justiţie, Curtea de Apel Cahul, Consiliul pentru Egalitate, primarul municipiului Cahul, Nicolae Dandiş privind încasarea prejudiciului moral şi material, Curtea de Apel Cahul consideră acțiunea neîntemeiată şi care urmează a fi respinsă din următoarele considerente.

A menționat că, reclamanta în cererea de chemare în judecată a făcut referire la încălcarea art. 6 din Convenția a drepturilor omului cât şi încălcarea Convenţiei a drepturilor invalizilor, deoarece a fost privată de dreptul la un proces echitabil, aşa cum judecătorii la examinarea mai multor cauze nu au luat în considerație argumentele reclamantei, fiind luate hotărâri în defavoarea sa. Astfel susținând că prin actele procedurale şi inacțiunile pârâților i s-a cauzat prejudiciu material şi moral.

Curtea de Apel Cahul reține că, Convenția Europeană a drepturilor omului prevede în art.6 dreptul persoanei la un proces echitabil. Însă acest drept acoperă un domeniu foarte larg şi include mai multe elemente ca accesul liber la justiție în materie civilă şi penală; examinarea cauzei în mod echitabil, public şi într-un termen rezonabil; examinarea cauzei de către un tribunal independent, imparțial, stabilit prin lege; publicitatea pronunțării hotărârilor judecătorești; prezumția nevinovăției; dreptul persoanei acuzate de a fi informată despre natura acuzației sale, de a beneficia de înlesnirile necesare apărării, de a avea un apărător, de a fi asistat de un interpret, dreptul contradictorialitatea procesului penal şi egalitatea armelor încadrul acestuia etc.

Curtea a arătat că, pentru ca art.6§l să fie incident sub aspect civil, trebuie îndeplinite mai multe condiții, şi anume: a) să existe o contestație cu privire la un drept fie poate fi revendicat şi pus în valoare pe calea unei acțiuni în justiție în sistemul de drept intern; b) contestația să fie reală şi serioasă - ea poate să privească atât existența dreptului, cât şi întinderea sau modurile în

care se exercită acesta; c) rezultatul procedurii să fie direct şi determinant cu privire la existenta dreptului.

Respectiv, aplicarea primului alineat al art.6 în materie civilă este guvernată de două principii generale - contestațiile care au un obiect patrimonial vor avea caracter civil şi art.6 nu va fi aplicabil atunci când autoritățile publice își exercită puterea discreționară.

În acest sens, notează că, faptul emiterii hotărârilor în defavoarea reclamantei Furs Oxana nu constituie în sine temei de constatare a încălcării dreptului la un proces echitabil prin prisma art.6 CEDO şi nu poate fi calificat drept temei de plată a despăgubirilor.

Potrivit art.19 alin.(l)-(3) Cod civil, în condiţiile legii, *persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).*

Iar în conformitate cu art. 1998 alin.(l)-(2) Cod civil, *Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.*

Respectiv, normele legale citate mai sus, acordă persoanei dreptul de a pretinde la repararea prejudiciului material şi moral cauzat doar în cazul în care în privința acesteia a fost aplicată o ilegalitate.

Analizând argumentele invocate în cererea de chemare în judecată în raport cu normele materiale relevante litigiului, Curtea de Apel Cahul constată lipsa de suport juridic a cerințelor înaintate de Furs Oxana privitor la încasarea prejudiciului material şi moral, or la cererea de chemare în judecată lipsesc probe ce ar confirma aplicabilitatea ilegalității de către Curtea de Apel Cahul în raport cu reclamanta. În acest sens, nu s-a confirmat respectarea principiului probațiunii prevăzut de art. 118 Cod de procedură civilă de către reclamantă, circumstanțe care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei. Prin urmare, nu este clară natura relaţiilor pe baza cărora reclamanta pretinde despăgubiri, or reclamanta nici nu a relatat anumite circumstanțe de fapt sau acte concrete ale Curţii de Apel Cahul pe care le consideră prejudiciabile.

Astfel solicită, respingerea cererii de chemare în judecată depusă de reclamanta Furs Oxana împotriva Procuraturii raionului Cahul, în persoana lui Vitali Cebotari, Curtea Supremă de Justiţie, Curtea de Apel Cahul, Consiliul pentru Egalitate, primarul municipiului Cahul, Nicolae Dandis privind încasarea prejudiciului moral şi material, ca fiind neîntemeiată. /f.d.26-28/.

Pârâtul Primarul municipiului Cahul, Dandiș Nicolae, fiind citat legal, în ședința de judecată nu s-a prezentat însă la data de 25 ianuarie 2024 a depus referința cu nr. 1177 prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsă. În susținerea referinței a menționat că afirmațiile reclamantului le clarifică drept nefondate și din acest motiv solicită respingerea cererii de chemare în judecată.

Invocă că, în fapt, prin cererea de chemare în judecată, reclamanta solicită obligarea Primarului municipiului Cahul la recuperarea prejudiciului moral în condițiile prevăzute în art.166-167 Cod de procedură civilă.

Menționează, că în perioada anilor 2021-2023 primăria municipiului Cahul, în calitate de autoritate publică, în conformitate cu prevederile legislației Republicii Moldova (Codul administrativ, art.29 alin.(l) lit. r) din Legea nr.436/2006 privind administraţia publică locală, Legea nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi), a întreprins mai multe acțiuni în scopul incluziunii sociale a cet. Furs Oxana, propunându-i diferite oferte de lucru pe care nu le accepta sau le abandona după o scurtă perioadă de activitate, dând dovadă de o atitudine iresponsabilă şi neadecvată, din care cauză angajatorii din municipiul Cahul au rezerve în privința angajării dnei Furs Oxana potrivit specialității (defectolog- logoped), în special, în cadrul instituțiilor de învățământ preșcolar, unde a fost angajată anterior.

Adaugă că Primăria municipiului Cahul, în colaborare cu organele de asistență socială, protecţia familiei şi de învățământ, prin anumite acțiuni sociale şi filantropice, a acordat unele facilități și susținere materială și financiară familiei Furs Oxana.

La inițiativa şi solicitarea primarului municipiului Cahul, Furs Oxana a mai fost angajată temporar în diferite funcții la SA „Apă-Canal Cahul" şi ÎM „Cahul Piața Centrală", de unde a demisionat din diverse motive neargumentate.

Mai mult ca atât, reiterează faptul, ca reclamanta a înaintat în perioada nominalizată mai multe petiții şi solicitări similare către primăria mun. Cahul, Ministerul Muncii şi Protecției Sociale, Președintelui Republicii Moldova, Direcției Generale învățământ Cahul, cât și cereri de chemare în judecată nefondate împotriva primarului Cahul către instanțele de judecată din Republica Moldova (Judecătoria Cahul- 02.10.2020; Curtea de Apel Cahul-22.02.21; Curtea supremă de Justiţie-22.09.2021), care au fost admise şi respinse în rezultatul examinării, fiind calificate drept neîntemeiate şi neargumentate.

In drept, solicită respingerea acceptării acțiunii nefondate în contenciosul administrativ şi examinarea cazului respectiv în condițiile art. 218 lit. a) din Codul administrativ al Republicii Moldova. /f.d.32-34/.

Pârâtul Curtea Supremă de Justiție, fiind citat legal, în ședința de judecată nu s-a prezentat nu a prezentat careva cereri de amânare sau de examinare în lipsă./f.d.24/.

Aprecierea instanței de judecată.

Audiind opinia participantului la proces în coroborare cu materialele prezentate, apreciind probele prezentate întru susținerea pretențiilor formulate, ținând cont de probatoriul administrat și legislația pertinentă, instanța de judecată consideră necesar de respinge integral cererea de chemare în judecată înaintată de Furs Oxana împotriva Procuraturii raionului Cahul, în persoana Vitalie Cibotari, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Cahul, Consiliul pentru Egalitate, Primarul municipiul Cahul privind recuperarea prejudiciului moral, ca fiind neîntemeiate.

În temeiul art. 240 alin. (1) Codul de procedură civilă, *la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.*

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.*

Conform dispoziţiilor art. 130 alin. (1) Codul de procedură civilă, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

Potrivit art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.*

În corespundere cu art. 121 Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.*

Potrivit cererii de chemare în judecată reclamantă solicită prejudiciul moral de la persoanele juridice și anume de la Procuratura raionului Cahul, în persoana Vitalie Cibotari, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Cahul, Consiliul pentru Egalitate, Primarul municipiul Cahul din motiv că aceste persoane juridice, în virtutea funcțiilor pe care le dețin i-au încălcat dreptul la muncă, deși au obligația de a respecta art. 6 CEDO și Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

În susținerea temeiniciei acțiunii, reclamanta a făcut trimitere la probele materiale anexate și anume Decizia Consiliului pentru egalitate din data de 30 iunie 2023 cauza nr. 48/23, prin care a fost examinată plângerea depusă de Furs Oxana, prin care deplânge acțiunile discriminatorii ale procurorului șef al Procuraturii raionului Cahul, dl Vitali Cebotari, care ar fi dispus începerea ilegală a urmăririi penale în privința petiționarei. Aceasta menționează că este persoană cu dezabilități și că fapta care îi este imputată nu putea fi realizată de aceasta. Totodată petiționara indică că reclamantul ar fi comis mai multe abateri de la legislația procesual penală, astfel încălcindu-i dreptul la un proces echitabil. În rezultatul examinării plîngerii, Consiliului pentru egalitate a decis că plângerea este inadmisibilă./f.d.8-9/.

Potrivit Deciziei Consiliului pentru egalitate din data de 24 iunie 2023 cauza nr. 81/23, a fost examinată plângerea depusă de Furs Oxana în privința judecătorilor Galina Vavrin, Ion Dănăilă și Serghei Pilipenco din cadrul Curții de Apel Cahul, care au examinat cererea de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, depusă de petiționară precum că ultimii ar fi discriminat-o prin aplicarea incorectă a normelor legale, fapt prin care acesteia i-a fost lezat dreptul la un proces echitabil. În temeiul Deciziei din data de 24 iunie 2023 cauza nr. 81/23 Consiliul plângerea a fost respinsă ca fiind inadmisibilă./f.d.10 – 10 verso/.

Potrivit Deciziei Consiliului pentru egalitate din data de 24 iulie 2023 cauza nr. 82/23 a fost examinată plângerea Oxanei Furs împotriva inspectorului-judiciar dna Mariana Martalog care ar fi discriminat-o prin faptul că nu a constat temeiuri de tragere la răspundere disciplinară în privința faptelor care au fost invocate de aceasta în raport cu acțiunile judecătorilor Curții de Apel ***** Natalia Bondarenco, Serghei Pilipenco și Ruslan Petrov și în privința judecătorilor Curții Supreme de Justiție Galina Stratulat, Svetlana Filincova și Victor Burduh. În temeiul Deciziei din data de 24 iulie 2023 cauza nr. 82/23, plângerea a fost respinsă ca fiind inadmisibilă./f.d. 12-12 verso/.

Potrivit Deciziei Consiliului pentru egalitate din data de 13 octombrie 2023 cauza nr. 83/23 s-a examinat plângerea depusă de Oxana Furs potrivit căreia petiționara este persoană cu dezabilități și mamă singură, crește un copil minor. A susținut în plîngere că s-a adresat către reprezentanții administrației publice locale din municipiul ***** și raionul *****, în temeiul art. 27 din Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, prin care a solicitat să îi fie creat un loc de muncă conform pregătirii sale profesionale (medic logoped). Petiționara menționează că a solicitat de la administrația publică locală crearea unei funcții vacante ca logoped, deoarece acesta este posibil, în opinia acesteia, în cadrul Liceului Teoretic „Dmitrie Cantemir”, mun.

*****, cât și în cadrul Serviciului de Asistență Psihologică *****. În temeiul Deciziei din data de 13 octombrie 2023 cauza nr. 83/23, plîngerea a fost respinsă ca fiind inadmisibilă./f.d.13-14/.

Din analiza Deciziei Consiliului pentru egalitate din data de 30 iunie 2023 cauza nr. 48/23, Deciziei Consiliului pentru egalitate din data de 24 iunie 2023 cauza nr. 81/23, Deciziei Consiliului pentru egalitate din data de 24 iulie 2023 cauza nr. 82/23, Deciziei Consiliului pentru egalitate din data de 13 octombrie 2023 cauza nr. 83/23, instanța de judecată reține faptul că la examinarea plîngerilor reclamantei, Consiliului pentru egalitate a ținut cont de scopul Legii cu privire la asigurarea egalităţii nr. 121 din 25.05.2012 care prevede la (1) *Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova în sferele politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu.*

Suplimentar, în motivarea deciziilor sale, Consiliului pentru egalitate a motivat faptul că pot fi examinate fapte care cad sub incidența noțiunii de discriminare și care nu cd sub incidența situațiilor de restituire prevăzute la art. 14 alin.(1) Lege și inadmisibilitate prevăzute la art. 14^1 alin.(1).

Totodată Consiliului pentru egalitate a menționat faptul că petiționarul trebuie să prezinte fapte și eventuale probe care permit stabilirea prezumției existenței unei fapte de discriminare. La caz, însă reclamanta nu a prezentat careva probe în acest sens, iar ca urmare plîngerile au fost declarate inadmisibile pe motiv că faptele prezentate în plîngeri nu caracterizează elementele constitutive ale nici unei forme de discriminare prevăzute la Legea nr. 121/2012.

Mai mult, instanța de judecată că deși a fost explicat reclamantei, prin deciziile, la care se face referire, modul de contestare, reclamanta Fus Oxana nu a utilizat acest drept, deciziile devenind definitive prin neatacare.

Ca urmare, instanța de judecată notează că obiectul acțiunii cu care reclamanta a sesizat instanța de judecată este prejudiciul moral cauzat de către Procuratura raionului Cahul, în persoana Vitalie Cibotari, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Cahul, Consiliul pentru Egalitate, Primarul municipiul Cahul din motiv că aceste persoane juridice, în virtutea funcțiilor pe care le dețin i-au încălcat dreptul la muncă, deși au obligația de a respecta art. 6 CEDO și Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, iar ca urmare instanței de judecată îi revine obligația de a stabili dacă acțiunile ilicite ale pîrîților constituie „acțiuni de discriminare”, în coraport cu reclamanta, ceea ce ar fi cauzat un prejudiciu moral în acest sens.

Instanța de judecată menționează că art. 2 al Legii nr. 121 din 25.05.2012 definește noțiunea de *discriminare* – orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți, interese legitime și beneficii ale persoanei sau ale unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile protejate, reale sau presupuse, în afară de cazul în care acestea se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare.

Din sensul acțiunii civile, reclamanta ar invoca faptul că a fost suspusă acțiunilor de discriminare de către autoritățile publice, care ar fi pertinentă norma art. 4 lit.a) al Legii nr. 121 din 25.05.2012.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 15 alin. (1), (2) Cod civil, *apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară. Modul de soluţionare a litigiului dintre părţi până la adresare în instanţă de judecată poate fi prevăzut prin lege sau contract.*

Potrivit art. 16 alin. (1) lit. g) Cod civil, *apărarea dreptului civil se face, în condiţiile legii, prin repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.*

Instanța reiterează că, sub incidența normei articolului 1998 Cod civil cad toate raporturile de reparare a prejudiciului delictual, dacă nu există o normă specială menită să reglementeze anumite obligaţii delictuale, ţinând cont de specificul lor.

Spre deosebire de răspunderea contractuală, care apare ca urmare a încălcării unei obligaţii concrete, stabilită prin contract, cea delictuală se angajează în rezultatul încălcării unei obligaţii legale cu caracter general (născută dintr-un raport civil absolut), care revine tuturor – de a nu leza drepturile altora prin fapte ilicite. Pentru apariţia răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplineşte temeiul răspunderii delictuale.

Temeiul răspunderii delictuale este componenţa delictului civil. Componenţa delictului civil constituie o totalitate de elemente esenţiale formulate de legiuitor ca necesare şi suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componenţa delictului civil include următoarele elemente (condiţii): prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu şi vinovăţia.

Acestea sunt condiţiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiţii, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepţia cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja şi în lipsa unor condiţii. Dacă legea modifică sau restrânge cercul condiţiilor necesare pentru angajarea răspunderii delictuale, suntem în prezenţa unor condiţii speciale.

Nu poate exista răspundere delictuală dacă nu s-a produs un prejudiciu. Prejudiciul constituie consecinţele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective. În dependenţă de posibilitatea evaluării, deosebim prejudiciu moral şi patrimonial.

Fapta ilicită este fapta prin care, încălcându-se normele dreptului obiectiv, se lezează drepturile subiective sau interesele persoanei. Fapta ilicită poate apărea sub forma acţiunii sau inacţiunii. Fapta ilicită apare sub forma inacţiunii în acele situaţii când, potrivit legii, o persoană este obligată să îndeplinească o activitate sau să săvârşească o anumită acţiune.

Abţinerea de la îndeplinirea acestei activităţi sau de la săvârşirea acţiunii prevăzută de normele imperative constituie o faptă ilicită. Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită şi prejudiciu să existe un raport cauzal. Raportul cauzal este şi condiţia în funcţie de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecinţa directă a faptei ilicite.

La fel, pentru angajarea răspunderii delictuale este necesară, potrivit regulii generale, vinovăţia autorului faptei ilicite. În materia răspunderii delictuale forma şi gradul vinovăţiei autorului faptei ilicite nu prezintă importanţă pentru determinarea cuantumului despăgubirii, fiind aplicabil principiul reparării integrale a daunei.

Conform art.2036 Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege. Dacă legea nu*

prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacţie echitabilă persoanei vătămate doar când aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat şi persoana vătămată astfel va putea obţine o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit. Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacţie sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

Totodată, instanța reține că, în acord cu norma juridică prevăzută de art. 2037 Cod civil, *mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.*

Astfel, din conţinutul prevederile normelor citate supra, se atestă că, prejudiciul moral se compensează numai în cazul provocării acestuia prin fapte ce atentează şi lezează drepturile personale nepatrimoniale, adică dacă există o încălcare a unor valori de aceiași natură şi numai în cazurile expres prevăzute de lege, însă, la caz, instanța constată că, acţiunile pîrîților nu au lezat în mod inadmisibil dreptul reclamantei de a nu fi supusă la acțiuni de discriminare, fapt ce rezultă din însăși Deciziile Consiliului pentru egalitate din data de 30 iunie 2023 cauza nr. 48/23, din data de 24 iunie 2023 cauza nr. 81/23, din data de 24 iulie 2023 cauza nr. 82/23, din data de 13 octombrie 2023 cauza nr. 83/23 şi respectiv pretenţia cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului de a nu fi supus discriminării, este una neîntemeiată.

Tot aici instanța de judecată indică asupra faptului că, reclamanta nu a adus nici un argument plauzibil în susținerea declarațiilor cu privire la încălcarea dreptului său la muncă de către autoritățile publice, esenţa încălcării sau a pericolului de încălcare a acestui drept, circumstanţele de fapt şi de drept pe care reclamantă îşi întemeiază aceste pretenții, urmare a cărui fapt și pretenția privind încasarea prejudiciului moral, fiind una declarativă, or, <u>însuși probele materiale la care face trimitere</u> reclamanta precum Deciziile Consiliului pentru egalitate din data de 30 iunie 2023 cauza nr. 48/23, din data de 24 iunie 2023 cauza nr. 81/23, din data de 24 iulie 2023 cauza nr. 82/23, din data de 13 octombrie 2023 cauza nr. 83/23 <u>nu susţin temeinici acțiunii</u>, or, Consiliul de Egalitate a declarat inadmisibile plîngerile pe motiv că nu au fost prezentate probe în susținerea plîngerilor.

Pe cale de consecință, instanța de judecată conchide că, în cadrul judecării cauzei, din analiza probelor administrate, s-a stabilit cu certitudine că raportului dedus judecății nu sunt aplicabile normele ce prevăd răspunderea delictuală, nefiind probată vinovăția pîrîților cu privire la faptele descrise de reclamantă.

În lipsa unor argumente relevante și pertinente, susținute printr-un suport probatoriu corespunzător, ce ar confirma vinovăția pârâților, eventualul prejudiciu moral suportat de reclamant, cererea de chemare în judecată depusă cu privire la încasarea prejudiciului moral, este una neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

Suplimentar, instanța de judecată reține că cauza civilă a fost examină, în coroborare cu prevederile legislației în vigoare, desfășurând examinarea litigiului pe principiul

contradictorialităţii şi egalităţii părţilor în drepturile procedurale, organizând procesul astfel încît părţile au avut posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziţia în proces, de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii ei de sine stătător şi independent de instanţă, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu pricina dată judecăţii şi de a-şi expune punctul de vedere asupra iniţiativelor instanţei, respectiv acordând posibilitate participanților la proces de a-și expune poziția, totodată păstrându-și imparţialitatea şi obiectivitatea, creând condiţii pentru exercitarea drepturilor participanţilor la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanţelor reale ale pricinii.

Astfel, citată despre examinarea cauzei civile, reclamanta a utilizat dreptul prevăzut de Codul de procedură civilă privind examinarea cauzei civile în lipsa ei. /f.d.f.d.61/ .

Totodată, prin cererea cu nr. 1393, reclamanta a solicitat, reclamarea de la Consiliul de Egalitate probele materiale care au stat la baza emiterii Deciziilor Consiliului pentru egalitate din data de 30 iunie 2023 cauza nr. 48/23, din data de 24 iunie 2023 cauza nr. 81/23, din data de 24 iulie 2023 cauza nr. 82/23, din data de 13 octombrie 2023 cauza nr. 83/23, cererea fiind întemeiată în conformitate cu prevederile art. 127 Cod de procedură civilă, care reclamă (1) *Participanţii la proces interesaţi să prevină dispariţia ori imposibilitatea administrării în viitor a unei probe utile pentru dovedirea pretenţiilor pot cere instanţei judecătoreşti asigurarea probei. Asigurarea se face prin audierea martorului, efectuarea expertizei, cercetarea la faţa locului şi prin alte modalităţi*. (2) *Asigurarea probelor înainte de intentarea procesului în instanţă judecătorească se efectuează de executorii judecătoreşti, de notari, de persoanele oficiale ale misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova în privinţa cetăţenilor Republicii Moldova, în modul prevăzut de legislaţia în vigoare, sau de judecători, în condiţiile prevăzute la art.127[1]*

Cu referire la solicitarea reclamantei privind reclamarea probelor de la Consiliul de Egalitate, instanța de judecată a respins-o ca fiind neîntemeiată, or probele materiale care au stat la baza examinării plîngerilor reclamantei și emiterii Deciziilor Consiliului pentru egalitate din data de 30 iunie 2023 cauza nr. 48/23, din data de 24 iunie 2023 cauza nr. 81/23, din data de 24 iulie 2023 cauza nr. 82/23, din data de 13 octombrie 2023 cauza nr. 83/23 nu au relevanță litigiului așa cum instanța de judecată nu preia atribuțiile Consiliului de egalitate la examinarea plîngerilor reclamantei și nu verifică legalitatea Deciziilor emise de către Consiliul de egalitate. Or, legalitatea acestor decizii urma să fie verificată prin utilizarea căilor de atac, la caz, însă deciziile au devenit definitive prin neapelare.

Cu referire la solicitarea Consiliului de egalitate privind scoaterea cererii de pe rol pe motiv că nu a fost utilizată calea prealabilă, instanța de judecată menționează că reclamanta nu a solicitat prejudiciu moral în ordinea contenciosului administrativ, la caz nefiind anexate probe privind ilegalitatea cărorva acte administrative emise de către organele de stat, nefiind clară nici natura relaţiilor pe baza cărora reclamanta pretinde despăgubiri sau anumite circumstanțe de fapt sau acte concrete discriminatorii ale autorităţilor publice.

În conformitate cu prevederile 238-241 Codul de procedură civilă, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e :

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă Furs Oxana împotriva Procuraturii raionului Cahul, în persoana Vitalie Cibotari, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Cahul, Consiliul pentru Egalitate, Primarul municipiul Cahul privind recuperarea prejudiciului moral, ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Cahul în termen de 30 zile, de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Cahul, sediul Central.

Președintele ședinței,
Judecător **Inga Gorlenco**